

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิเคราะห์การบริการอนามัยแม่และเด็กระยะตั้งครรภ์ คลอดและหลังคลอดของผดุงครรภ์
โบราณ จำนวน 108 ราย ที่จังหวัดกระบี่

การดำเนินการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผดุงครรภ์โบราณจำนวน 108 ราย ที่จังหวัดกระบี่
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิด เกี่ยวกับการบริการอนามัย
แม่และเด็กทั้ง 3 ระยะของผดุงครรภ์โบราณ

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล ภายหลังประสานงานกับสาธารณสุขจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัย
ทำการรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ (informal interview) และ
สัมภาษณ์แบบเจาะลึก หลังการสัมภาษณ์จึงทำการบันทึกข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่บันทึกได้นำมาแจกแจงความถี่ และนำเสนอเป็นร้อยละ

ผลของการวิเคราะห์

ลักษณะการบริการอนามัยแม่และเด็กของผดุงครรภ์โบราณ 3 ระยะ

การบริการอนามัยแม่และเด็ก	ระยะตั้งครรภ์ ร้อยละ(ราย)	ระยะคลอด ร้อยละ(ราย)	ระยะหลังคลอด ร้อยละ(ราย)
การเหยียบบนแขนและขา	97.22(102)	-	60.19 (65)
การตั้งท้อง	97.22(102)	-	-
การบีบนม	78.43(80)	-	48.15 (52)
การให้การแนะนำทาง โภชนาการ	39.80(43)	-	96.38(101)
.แนะนำอาหารเสริม	33.33(36)	-	8.33 (9)
.แนะนำอาหารแสลง	3.70(4)	-	85.19 (92)
.แนะนำยาชูกำลัง	2.77(3)	-	4.61 (5)
แนะนำให้มารับวัคซีน	50.04(55)	-	-
ทำคลอดผิดสุขลักษณะ	-	97.22(105)	-
ทำคลอดโดยใช้วิธีทาง ไสยศาสตร์	-	85.19 (92)	-
แนะนำการอาบน้ำทารก	-	-	50.00(54)
ชักชวนมารดาอาบน้ำโดยเร็ว	-	14.81(16)	-

สรุปผลของการศึกษาและการอภิปรายผล

ระยะตั้งครุฑ ผดุงครุฑโบราณทั้งหมดยังมีความเชื่อว่า ในระหว่างตั้งครุฑถ้ารู้สึกว่ามีร่างกายสลายตัว ไม่มีความจำเป็นต้องใช้บริการผดุงครุฑ การบริการอนามัยแม่และเด็กของผดุงครุฑโบราณ ร้อยละ 97.22 (105 ราย) เป็นการแต่งตั้ง ร้อยละ 78.43 (83 ราย) เป็นการนัดแนะ-ซา และล่าตัวด้านหลัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลดาวัลย์และคณะ¹ พบว่าผดุงครุฑส่วนมากให้บริการผดุงครุฑด้วยการปรับขนาดและแต่งตั้ง สำหรับการแนะนำด้านโภชนาการมีเพียงร้อยละ 36.1 ที่ปฏิบัติได้ถูกหลักโภชนาการ การศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของเพ็ญพรรณและคณะ⁵ ที่สำรวจผดุงครุฑโบราณ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และสรุปว่า การให้คำแนะนำเกี่ยวกับโภชนาการของผดุงครุฑถูกต้องเป็นส่วนมาก สำหรับการแนะนำให้ไปผดุงครุฑเพื่อรับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักระหว่างตั้งครุฑมีเพียงร้อยละ 50.9 (54 ราย) ใกล้เคียงกับการศึกษาของค่านวลและคณะ⁴ ซึ่งรายงานผลจากการสำรวจผดุงครุฑโบราณที่จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าร้อยละ 55 ให้การแนะนำมารดาที่มาผดุงครุฑให้ไปรับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักระหว่างตั้งครุฑ การศึกษาของกิตติชัยและคณะ³ ที่จังหวัดกระบี่เมื่อปี 2532 รายงานว่าผดุงครุฑโบราณร้อยละ 45 แนะนำมารดาให้ไปรับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักที่สถานอนามัย

ระยะคลอด ผดุงครุฑโบราณร้อยละ 100 ยึดวิธีการทำคลอดที่สะดวกเป็นแนวการทำคลอด แม้ผดุงครุฑโบราณที่ผ่านการฝึกอบรมวิธีการทำคลอดแบบปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่พยาบาลมาหลายครั้ง และได้รับมอบอุปกรณ์การทำคลอดแล้วก็ตาม แต่ผดุงครุฑโบราณเหล่านั้นกลับใช้อุปกรณ์ที่ได้รับมอบจากเจ้าที่สาธารณสุข มาใช้อำนวยความสะดวกการช่วยคลอดด้วยวิธีของตนการช่วยคลอดร้อยละ 97.22 (105 ราย) ไม่ได้ให้ความสนใจต่อการติดเชื้อ นอกจากนี้ผดุงครุฑทั้งหมดยังมีความเห็นว่า วิธีการทำคลอดตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขยุ่งยากและเสียเวลามาก ซึ่งต่างจากข้อมูลของกิตติชัยและคณะ³ ซึ่งได้สำรวจไว้ว่าผดุงครุฑโบราณทำคลอดถูกต้องถึงร้อยละ 48 การศึกษาของเพ็ญพรรณและคณะ⁵ พบว่าเทคนิคการทำคลอดของผดุงครุฑโบราณส่วนมากถูกต้อง แต่สอดคล้องกับการศึกษาของลดาวัลย์และคณะ¹ ที่รายงานว่ามีผดุงครุฑโบราณที่ผ่านการอบรมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของรัฐมาแล้ว ผดุงครุฑโบราณแต่ละรายยังมีพฤติกรรมช่วยคลอดที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ เช่นเดียวกับ

การศึกษาที่ประเทศไนจีเรียที่รายงานโดยโซกันโร¹¹ ว่าผดุงครรภ์โบราณยังทำคลอดโดยไม่
ล้างมือ หรือยังใช้อุปกรณ์ตัดสะดือทารกอย่างผิดหลักอนามัย

ระยะหลังคลอด ผดุงครรภ์โบราณร้อยละ 90.69 (98 ราย) เยี่ยมมารดา-ทารกหลัง
คลอด 3-7 วัน กิจกรรมที่ให้บริการ ได้แก่ การเย็บแผล-ขาและลำตัวด้านหลัง
บริเวณหน้าท้อง อานน้ำให้ทารก และอานน้ำให้มารดา ซึ่งสอดคล้องกับการรายงาน
ของ คอบบี⁸ ที่ไนโด้นี้เชื่อว่า หลังคลอดผดุงครรภ์โบราณจะเยี่ยมมารดาและทารกหลังคลอด
เพื่อให้การดูแลแก่มารดาและทารกเป็นเวลา 35 วัน รายงานของอิทยาฟยา(Ityavyar)¹⁰
กล่าวว่าผดุงครรภ์โบราณเยี่ยมบ้านหลังคลอด เพื่อแนะนำมารดาหรือจัดเตรียมสมุนไพรบริการ
อานน้ำแก่มารดา

นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า การให้การแนะนำการงออาหารแห้งหลังคลอดยังสูงถึงร้อยละ
85.19 (92 ราย) ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของเพ็ญพรรณและคณะ⁵ พบว่าผดุงครรภ์
โบราณส่วนมากแนะนำเกี่ยวกับโภชนาการหลังคลอดถูกต้อง นอกเหนือไปจากนี้การศึกษายังพบว่า
ผดุงครรภ์โบราณร้อยละ 100 ดูแลสะดือทารกไม่ถูกหลักอนามัย คือ ร้อยละ 100 โรยสะดือ
ของทารกด้วยผงวิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกิตติชัยและคณะ³ การศึกษาของลดาวัลย์
และคณะ⁶ ที่รายงานว่าผดุงครรภ์โบราณส่วนมากดูแลสะดือทารกหลังคลอด โดยการโรย
ยาผงวิเศษและสมุนไพรเป็นส่วนใหญ่ .และการศึกษาของโซกันโร¹¹ ที่ประเทศไนจีเรีย
รายงานผดุงครรภ์โบราณดูแลสะดือทารกด้วยการใส่สมุนไพร ใส่ผ้าที่เฝาะและหมัก ใส่เนยชี (shea
butter) เป็นต้น